
Državni izpitni center

M 1 5 2 5 4 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 27. avgust 2015

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**1. naloga**

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
1.1	<p>Poimenovanje dveh tipov vprašanj:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vprašanja odprtega tipa (odprti tip vprašanj), – vprašanja zaprtega tipa (zaprti tip vprašanj). <p>Opis značilnosti vprašanj odprtega tipa: mogoči odgovori niso vnaprej določeni; vprašani prosto oblikuje odgovor na vprašanje.</p> <p>Opis značilnosti vprašanj zaprtega tipa: mogoči odgovori so že vnaprej določeni; vprašani izbira med vnaprej pripravljenimi odgovori.</p> <p>OPOMBA: Zadostuje po 1 opis značilnosti vsakega tipa vprašanj. Upošteva se tudi poimenovanje in opis značilnosti kombiniranega tipa vprašanj.</p>	
2. raven	poimenovana in opisana oba tipa vprašanj	4
	poimenovana oba tipa vprašanj, opisan 1	3
1. raven	poimenovan in opisan 1 tip vprašanj ali poimenovana oba tipa vprašanj ali opisana oba tipa vprašanj	2
	poimenovan 1 tip vprašanj ali opisan 1 tip vprašanj	1
1.2	<p>Primeri vprašanj odprtega tipa, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pri kateri starosti ste prvič zaužili večjo količino alkohola in kje je to bilo? – Kako pogosto posegate po alkoholnih pijačah? – Kaj je najpogosteje razlog, da popijete večjo količino alkohola? <p>Primeri vprašanj zaprtega tipa, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kaj je bil razlog, da ste prvič popili večjo količino alkohola? <ul style="list-style-type: none"> A Radovednost. B Razočaranje v ljubezni. C Slaba ocena v šoli. D Nerazumevanje s starši. – Kje ste prvič popili večjo količino alkohola? <ul style="list-style-type: none"> A Doma. B Pri prijatelju/-ici. C V nočnem klubu. D Pri sorodnikih. – Koliko ste bili stari, ko ste prvič popili nekaj alkohola? <ul style="list-style-type: none"> A Manj kot 10 let. B Med 10 in 12 let. C Med 13 in 15 let. D Več kot 15 let. <p>OPOMBA: Upoštevajo se tudi ustrezni primeri vprašanj kombiniranega tipa.</p>	

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4. raven	po 2 ustrezna primera za dva tipa vprašanj	4
	2 ustrezna primera za en tip in 1 ustrezen primer za drugi tip vprašanj OPOMBA: Če se primeri vprašanj ne nanašajo na problematiko alkoholizma med mladimi, se odgovor oceni na 3. ravni.	3
3. raven	po 1 primer za dva tipa vprašanj ali 2 primera za en tip vprašanja	2
	1 primer za en tip vprašanja	1
1.3	<p>Presoje pomanjkljivosti uporabe intervjuja za raziskavo o alkoholizmu med mladimi v Sloveniji, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvajanje intervjujev po celi Sloveniji bi bil dolgotrajen in drag postopek; – problematika alkoholizma je takšne narave, da bi želeli udeleženci raziskave ostati anonimni, pri intervjuju pa se razkrijejo ...; – spraševanci so lahko nezaupljivi pri odgovarjanju in dajejo socialno zaželene odgovore oz. napačne podatke ...; – podatke je težko statistično obdelati (predvsem, če je uporabljen nestrukturiran intervju) ...; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Presoje prednosti uporabe intervjuja za raziskavo o alkoholizmu med mladimi v Sloveniji, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bolj osebni odnos; – izvemo več še iz neverbalne govornice; – lahko pojasnimo vprašanja udeležencem, ki jih z vprašalnikom ne moremo; – dobimo bolj poglobljene kvalitativne podatke; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	1 presoja prednosti in 3 presoje pomanjkljivosti	4
	1 presoja prednosti in 2 presoji pomanjkljivosti	3
5. raven	2 presoji	2
	1 presoja	1

2. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.1	<p>Poimenovanje in opis značilnosti (sestavini) čustvene zrelosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>uravnavanje doživljanja in izražanja čustev (uravnavanje čustev, primeren nadzor čustev):</i> posameznik zmore ustrezno uravnavati doživljanje in izražanje čustev; čustva prepozna, razume in jih zmore predelati; čustva zna ustrezno izraziti z besedami in vedenjem: zmore se odločiti, kdaj, v odnosu do koga, čemu in kako bo izrazil čustva ...; – <i>ustreznost čustev okoliščinam:</i> kakovost (vrsta čustva), intenzivnost in način izražanja čustva ustrezajo okoliščinam, v katerih se je čustvo pojavilo; čustvo je ustrezno glede na kulturna pravila čustvovanja v nekem okolju, je funkcionalno v neki situaciji. 	
2. raven	poimenovani in ustrezno opisani obe sestavini čustvene zrelosti OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opisov.	3–4
1. raven	poimenovani obe sestavini čustvene zrelosti, 1 opisana ali poimenovana 1 sestavina čustvene zrelosti, obe opisani	2
	poimenovana in opisana 1 sestavina čustvene zrelosti ali poimenovani obe sestavini čustvene zrelosti ali opisani obe sestavini čustvene zrelosti	1
2.2	<p>Čustveno zrelo odzivanje ponazorjeno s primerom, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>uravnavanje doživljanja in izražanja čustev:</i> Ko mladostnik dobi pri geografiji slabšo oceno, kot je pričakoval, in to doživi kot krivico, zmore uravnavati izražanje jeze: najprej se umiri, nato učitelju jasno pove, kaj doživlja ... – <i>ustreznost čustev okoliščinam:</i> Ko Milan dobi od babice drugačno darilo, kot je pričakoval, ne izrazi razočaranja, ampak se ji lepo zahvali, jo objame in kaže zadovoljstvo s tem, kar je dobil ... <p>Čustveno nezrelo odzivanje ponazorjeno s primerom, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>uravnavanje doživljanja in izražanja čustev:</i> Ko mladostnik ugotovi, da je prijatelj razkril njegovo skrivnost, ga na poti iz šole fizično napade, doma pa se še vedno ne more pomiriti ... – <i>ustreznost čustev okoliščinam:</i> Bojano je na pogrebu sošolkine babice ves čas premagoval smeh, ker se ji je zdelo vse skupaj »brez veze«, predvsem pa se ji je zdel smešen duhovnik, ki je vodil pogrebni obred ... <p>OPOMBA: Primeri čustveno zrelega in nezrelega odzivanja so lahko ponazorjeni na primeru enake ali podobne situacije.</p>	
4. raven	4 primeri (obe značilnosti ponazorjeni s primerom zrelega in nezrelega odzivanja)	4
	3 primeri (ena značilnost ponazorjena s primerom zrelega in nezrelega odzivanja, druga z enim primerom)	3
3. raven	2 primera (ena značilnost ponazorjena s primerom zrelega in nezrelega odzivanja <i>ali</i> obe značilnosti ponazorjeni s po 1 primerom odzivanja)	2
	ena značilnost ponazorjena z 1 primerom odzivanja	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.3	<p>Presoje vpliva čustvene zrelosti oziroma nezrelosti na medosebne odnose s pojasnitvami, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čustveno zrel posameznik zmore v medosebnih odnosih uravnnavati izražanje čustev, zato bo lažje ohranjal kakovost odnosov s prijatelji, sodelavci, si pridobil zaveznike ...; – posameznik se zna bolje vživljati v čustva drugih ljudi, zato jim lahko svetuje, pomaga, si pridobi njihovo zaupanje ...; – se zna bolje vživeti v položaj in čustva drugih ljudi (prijateljev, znancev, sodelavcev ...), zato lahko tudi sam pričakuje njihovo čustveno oporo, pomoč, kadar jo bo potreboval ...; – zna izražati čustva ustrezno glede na okoliščine, zato je njegovo izražanje čustev funkcionalno, drugi ljudje pravilno razumejo, kaj doživlja ...; – posameznik ne razume, da pravila izražanja čustev niso v vseh kulturah enaka, zato težje ureja medosebne odnose s predstavniki drugih kultur ...; – posameznik ob izbruhu jeze ne nadzoruje svojih čustev, zato se večkrat znajde v konfliktih ...; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Če se presoje in utemeljitve ne nanašajo na medosebne odnose, se odgovor vrednoti na 5. ravni.</p>	
6. raven	3 presoje z ustreznimi utemeljitvami	4
	3 presoje, 2 ustrezno utemeljeni	3
5. raven	2 presoji, 1 ustrezno utemeljena ali 3 ustrezne presoje	2
	1 presoja z ustrezno utemeljitvijo ali 2 ustrezni presoji	1

3. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.1	<p>Poimenovanje in časovna opredelitev: predoperativna stopnja (2–7 let)</p> <p>Navedba značilnosti predoperativne stopnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – predpojmi; – uporaba konkretnih pojmov in predstav; – s pomočjo jezika lahko drugim sporoča svoje misli; – ireverzibilnost – mišljenje poteka v eni smeri, otrok ga ni sposoben preveriti v nasprotni; – centracija mišljenja – otrok ni sposoben zajeti več vidikov hkrati; – egocentrizem – otrok se lahko osredotoči le na svoje gledišče/le na svoj zorni kot in ne upošteva gledišča/zornega kota drugega; – finalističnost – vse se dogaja z razlogom; – animističnost – nežive stvari imajo lastnosti živih; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
2. raven	poimenovanje in časovna opredelitev in 2 značilnosti	4
	poimenovanje in časovna opredelitev in 1 značilnost	3
1. raven	poimenovanje in 1 značilnost ali časovna opredelitev in 1 značilnost ali 2 značilnosti	2
	poimenovanje ali časovna opredelitev ali 1 značilnost	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.2	<p>NALOGA</p>	<p>POIMENOVANA ZNAČILNOST</p>
	<p>Pretakanje tekočine v kozarce Šestletni otrok Trdi, da je v ožjem in višjem kozarcu več tekočine kot v nižjem in širšem. Osemletni otrok V obeh kozarcih je enako tekočine, ker nismo nič odvzeli in nič dodali. Enak primer lahko velja tudi za konzervacijo (ohranjanje) količine (mase, teže).</p>	<p>IREVERZIBILNOST</p> <p>REVERZIBILNOST</p> <p>KONZERVACIJA (OHRANJANJE) KOLIČINE</p>
	<p>Razvrščanje 10 barvic po velikosti Šestletni otrok Primerja po velikosti po dve in dve barvici in jih ne zmore razporediti po velikosti. Osemletni otrok Brez večjih težav jih razporedi.</p>	<p>SERIACIJA</p>
	<p>Če ima on brata ima tudi njegov brat brata? Šestletni otrok Teга problema ne razume in trdi, da njegov brat nima brata. Osemletni otrok Problem razume in pove, da ima tudi njegov brat brata.</p>	<p>EGOCENTRIČNOST</p>
	<p>Razvrščanje ploščic po barvi in velikosti Šestletni otrok Ne zmore razvrščati ploščic po barvi in velikosti hkrati. Osemletni otrok Zmore razvrstiti ploščice po barvi in velikosti hkrati.</p>	<p>CENTRACIJA MIŠLJENJA</p> <p>DECENTRACIJA MIŠLJENJA</p>
	<p>Imamo dve vrsti gumbov, spodnjo vrsto razmaknemo. Ali je še vedno v obeh vrstah enako gumbov? Šestletni otrok Trdi, da je v daljši vrstici več gumbov. Osemletni otrok Ve, da se število ne spremeni, če gumbe razmaknemo.</p>	<p>Pojma števila še ni.</p>
4. raven	2 nalogi, 2 značilnosti in odgovora obeh otrok	4
	2 nalogi, 1 značilnost in odgovora obeh otrok	3

OPOMBA: Če nalogi ne ugotavljata različnih značilnosti kognitivnega razvoja, je kandidat ocenjen na 3. ravni.

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3. raven	1 naloga, 1 značilnost in 1 odgovor ali 2 nalogi, 2 značilnosti ali 2 nalogi in odgovora obeh otrok	2
	1 naloga, 1 značilnost ali 1 naloga, 1 odgovor ali 2 nalogi ali odgovora obeh otrok	1
3.3	<p>Presoja prednosti in pomanjkljivosti Piagetove teorije:</p> <p>Prednosti, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustvaril je najbolj popolno in dominantno teorijo razvoja mišljenja, kar jih poznamo v psihologiji; – opis značilnosti otrokovega mišljenja v posameznih razvojnih obdobjih je najbolj sistematično in celovito delo v razvojni psihologiji; – rezultati so spodbudili veliko število raziskav po vsem svetu; – splošne značilnosti razvojnih faz so, kljub kritiki, našle v večini raziskav drugih avtorjev potrditev; – model uravnoveževanja (ekvilibracije) s procesom asimilacije in akomodacije – te ideje so imele vpliv na sodobne teorije učenja in poučevanja; – Piaget je izhajal bolj iz genetične epistemologije kot iz razvojne psihologije – želel je odkriti tisto, kar je univerzalno za razvoj človekove kognicije nasploh (ni ga toliko zanimal posamezen otrok v konkretni situaciji); – teorija dokaže, da so med stopnjami tudi kakovostne razlike v mišljenju; – otroku prizna aktivno vlogo pri razvoju mišljenja (lastna izkušnja, samoodkrivanje); – pripomogla je k odkrivanju učinkovitejših načinov poučevanja (učenčevo aktivno odkrivanje); – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Pomanjkljivosti, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – očitali so mu, da ni uspel razložiti mehanizmov prehoda z enega na drug stadij; nič nam ne pove o tem, na kakšen način je otrok prešel z ene na drugo stopnjo v svojem kognitivnem razvoju (kako to, da otrok ne razume pojma števila (žetoni), ko pa razume problem s konzervacijo tekočine); – pomislek je, ali ni dana prevelika vloga procesu zorenja in samoregulativnemu mehanizmu (ekvilibraciji); – nekoliko je podcenjeval sposobnosti mlajših otrok (predoperacionalni stadij); otroci dosegajo posamezne stopnje prej, kakor je predvidel Piaget; – naloge, ki jih je Piaget zastavil, so bile premalo povezane z otrokovimi vsakdanjimi izkušnjami; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	2 prednosti in 2 pomanjkljivosti	4
	2 prednosti in 1 pomanjkljivost ali obratno	3
5. raven	1 prednost in 1 pomanjkljivost ali 3 prednosti ali 3 pomanjkljivosti	2
	2 presoji	1

Prazna stran

4. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.1	<p>Opredelitev agresivnega vedenja: Agresivno vedenje je telesno ali besedno vedenje, katerega namen je povzročanje telesne ali duševne škode. / Agresivno vedenje je oblika antisocialnega vedenja, ko namerno nekoga oškodujemo ...</p> <p>Oblike agresivnega vedenja: Glej učbenik za 4. letnik, stran 282 in 283.</p>	
2. raven	ustrezna opredelitev agresivnega vedenja, navedba 3 različnih oblik	4
	ustrezna opredelitev agresivnega vedenja, navedba 2 različnih oblik	3
1. raven	ustrezna opredelitev agresivnega vedenja, navedba 1 oblike ali pomanjkljiva opredelitev agresivnega vedenja, navedba 2 različnih oblik	2
	ustrezna opredelitev agresivnega vedenja ali pomanjkljiva opredelitev agresivnega vedenja, navedba 1 oblike	1
4.2	<p>Navedba in pojasnitev razlage izvora agresivnega vedenja pri Petru: Frustracijska razlaga agresivnega vedenja: Agresivno obnašanje Petra je posledica frustracije, ki je nastala kot posledica tega, ker mu Marko ni posodil zapiskov. / Peter je agresivno vedenje usmeril na Marka, ker mu ni posodil zapiskov.</p> <p>Navedba razlag razvoja agresivnega vedenja, ponazoritev s primeroma: Vedenjska oz. socialna razlaga agresivnega vedenja Primer: Priljubljeni teniški igralec je zaradi zgrešenega udarca močno udaril z loparjem ob tla in jezno brcnil zgrešeno žogico. Luka, ki mu želi biti podoben, ga pri igranju tenisa posnema.</p> <p>Biološka razlaga agresivnega vedenja: Primer: Nekateri navijači imajo močno težnjo po pretepanju, uničevanju. Že pred prihodom na stadion jemljejo športno prireditev kot prostor, kjer se bodo »izživel«. Ker imajo veliko energije, izbruhne agresivno vedenje do drugih navijačev, sodnikov ...</p>	
4. raven	navedba razlage in pojasnitev primera ter navedba in ponazoritev druge razlage	4
	navedba razlage in pojasnitev primera ter navedba (ali ponazoritev) druge razlage	3
3. raven	navedba razlage in pojasnitev primera ali navedba in ponazoritev druge razlage	2
	navedba razlage ali pojasnitev primera ali navedba druge razlage ali ponazoritev druge razlage	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.3	<p>Presoja in pojasnitev vpliva avtoritarnega in permisivnega vzgojnega stila na pojav agresivnega vedenja otrok:</p> <p>Avtoritarni način vzgajanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrok uveljavlja podoben stil vedenja, kot ga je bil deležen sam, saj mu starši predstavljajo model in se z njimi identificira; – otrok se nauči, da je mogoče reševati probleme z močjo, kot je to opazoval pri starših; – otrok si prične podrežati šibkejši (trpinčenje, zlorabljanje), tako pridobi potrditev o lastni moči; – otrok se nauči le neprimernega vedenja, primernega pa ne, nauči se, da je mogoče reševati probleme z močjo, agresijo; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Permisivni način vzgajanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrok teži k zadovoljevanju lastnih potreb, tudi na škodo potreb drugih, saj je navajen, da se mu v vsem ugodi, je razvajen; – otrok lahko tudi agresivno uveljavlja svoje potrebe ali cilje, saj v družini nima omejitev, dopuščeno mu je skoraj vse; – lahko ga to vodi v stalne konflikte, saj mu zunaj družine niso pripravljeni v vsem ugoditi; – taki otroci pogosto nimajo občutka do meja drugih, posledica so lahko agresija, kriminal in droga; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	presoja in pojasnitev 3 posledic (vključena oba vzgojna stila)	4
	presoja in pojasnitev 2 posledic (vključena oba vzgojna stila)	3
5. raven	presoja in pojasnitev 1 posledice ali 3 presoje	2
	2 presoji	1

IZPITNA POLA 2

A) Naloge izbirnega tipa

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ D
3	♦ B
4	♦ C

Naloga	Odgovor
5	♦ C
6	♦ D
7	♦ A
8	♦ C

Naloga	Odgovor
9	♦ B
10	♦ D
11	♦ A
12	♦ B

Naloga	Odgovor
13	♦ A
14	♦ A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 14 točk

B) Strukturirani eseji

1. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Opis krize: Kriza je <u>glavni razvojni problem</u>, ki je v določenem času razvoja še posebej pomemben. Zaradi <u>sprememb v posamezniku</u> (dozorevanje, nove izkušnje) in spremenljivih <u>zahtev okolja</u> pride v vsaki stopnji do značilne razvojne krize, ki jo posameznik lahko uspešno ali manj uspešno razreši. Gre za čas <u>povečane ranljivosti</u> in <u>možnosti za razvoj</u>.</p> <p>Navedba prvih dveh stopenj: – zaupanje – nezaupanje, – samostojnost (avtonomnost) – sram in dvom vase.</p>	
2. raven	opis (2 značilnosti), poimenovani 2 stopnji	4
	opis (1 značilnost) in poimenovani 2 stopnji	3
1. raven	opis (1 značilnost) in poimenovana 1 stopnja ali poimenovani 2 stopnji ali opis (2 značilnosti)	2
	opis (1 značilnost) ali poimenovana 1 stopnja	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Navedba stopnje: pobuda (iniciativa) – občutki krivde</p> <p>Primeri: Starši lahko pripomorejo k razrešitvi krize tako, da se pozitivno odzivajo na otrokove poskuse neodvisnosti. Če na primer otrok skuša sam odpreti stekleničko, mu le-te ne vzamejo iz rok in jo odprejo sami, ampak ga pri tem spodbujajo, a vseeno pazijo, da mu ne bi padla iz rok. K razrešitvi krize lahko pripomorejo starši tudi tako, da uskladijo težnje otroka z družbenimi pravili. Če skuša otrok čez cesto, ga navadijo, da pred tem pogleda levo in desno. Starši lahko spodbujajo razrešitev krize tudi tako, da nezaželeno vedenje usmerijo na socialno sprejemljivo področje. Če si otrok na primer želi kričati, ga spodbudijo, naj raje poje. Starši lahko pripomorejo k uspešni razrešitvi krize tako, da se izogibajo zburanju občutkov krivde in sprejemajo otrokove pobude. Če na primer otrok pri poskusu odpiranja stekleničke polije vodo po tleh, ne reagirajo z grajo, ampak ga spodbudijo, da pospravi nered in poskusi ponovno.</p>	
4. raven	3 primeri in navedba stopnje	5
	2 primera in navedba stopnje	4
3. raven	2 primera in navedba enega pola stopnje ali 1 primer in navedba stopnje (oba pola)	3
	2 primera ali 1 primer in navedba enega pola stopnje	2
	1 primer ali navedba stopnje (oba pola)	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Primeri presoj z utemeljitvami:</p> <p>Stopnja zaupanje – nezaupanje se lahko ne razreši ugodno zaradi tega, ker starši zanemarjajo otroka, spregledajo ali ignorirajo njegov jok, saj tako otrok ne dobi občutka, da se lahko zanese na svet, da čas prinese razrešitev. Lahko starši ne nudijo dovolj telesnega stika, ugodja, zaradi česar niso zadovoljene potrebe po ljubezni, tako pa otrok nima dovolj pozitivnih izkušenj v odnosu s svetom, da bi lahko razrešil to krizo ugodno.</p> <p>Stopnja samostojnost – sram in dvom vase se lahko razreši neugodno, če so otroci preveč omejevani, saj tako nimajo možnosti razvijati samostojnosti, ampak se na ta način spodbuja negotovost vase in sram. Težava v tem obdobju so lahko tudi prevelike zahteve do otroka, saj lahko zaradi tega izgubi pogum in voljo, da bi vztrajal pri obvladovanju novih nalog.</p> <p>Stopnja pobuda – občutki krivde se lahko razreši neugodno, če se starši negativno odzovejo na poskuse neodvisnosti, saj tako onemogočajo razvoj pobude. Problematično je lahko tudi, če otroku starši tu preveč ugodijo, opravljajo zadolžitve namesto njega, saj se tako otrok ne nauči postavljati ciljev brez strahu.</p> <p>Stopnja podjetnost – manjvrednost se lahko razreši negativno, če jim starši ne pustijo sodelovati v aktivnostih odraslih, saj tako ne dobijo občutka sodelovanja v svetu odraslih, ki bi jim omogočal občutek enakovrednosti v svetu; posledično razvijejo občutek manjvrednosti. V tem obdobju lahko slabo deluje to, da so izolirani od vrstnikov, saj svojih dosežkov tako ne morejo primerjati z drugimi in tako ne razvijajo občutij kompetentnosti.</p> <p>OPOMBA: Ustrezni so tudi drugi odgovori po presoji ocenjevalca.</p>	
6. raven	2 presoji (vključeni 2 stopnji), obe utemeljeni	5
	2 presoji (vključeni 2 stopnji), 1 utemeljena	4
5. raven	1 presoja, utemeljena	3
	2 presoji	2
	1 presoja	1

OPOMBA: Za celoten esej lahko kandidat dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, str. 9.

2. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Značilnosti konstruktivnega spoprijemanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – težavo rešimo, da dolgoročno dobimo, kar potrebujemo; – drugih oseb ne oviramo pri zadovoljevanju njihovih potreb; – usmeritev k problemu; spopademo se s težavo, se ne umaknemo; – premišljeno lotevanje reševanja težave; razmislimo o vzrokih neke težave; – drugi smiselni odgovori. <p>Načini konstruktivnega spoprijemanja: povečana aktivnost, odložitev cilja, preusmeritev k drugemu, približno enakovrednemu cilju ...</p> <p>Značilnosti nekonstruktivnega spoprijemanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrebe dolgoročno ne zadovoljimo; – prevladujejo čustva nad razumskim reševanjem; – usmerimo se k neposredni razbremenitvi ne glede na prvotni cilj; – drugi smiselni odgovori. <p>Načini nekonstruktivnega spoprijemanja: nasilno vedenje, regresija, umik.</p>	
2. raven	1 značilnost in 2 načina (za konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje)	4
	1 značilnost in 1 način (za konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje)	3
1. raven	1 značilnost in 1 način (za konstruktivno ali nekonstruktivno spoprijemanje) ali 1 značilnost (za konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje) ali 1 način (za konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje)	2
	1 značilnost ali 1 način (za konstruktivno ali nekonstruktivno spoprijemanje)	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Ponazoritev konstruktivnega spoprijemanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – npr. preusmeritev k drugemu, približno enakovrednemu cilju: Ker je na cestah preveč snega, se prijatelji odločijo, da organizirajo zabavo v pižamah kar doma ... – npr. odložitev cilja: Ker je na cestah preveč snega, se prijatelji odločijo, da se dobijo naslednji dan in se gredo raje sankat ... <p>Ponazoritev nekonstruktivnega spoprijemanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – npr. agresivno vedenje: Ker prijatelji zaradi preveč snega na cestah ne morejo na zabavo z avtom, eden od njih telefonira na cestno podjetje in nadira uslužbenca, zakaj niso ceste očiščene ... – npr. umik: Ker je na cestah preveč snega, so prijatelji razočarani in vsak ostane sam doma. <p>OPOMBA: Če se primer ne nanaša na situacijo iz teksta naloge, je kandidat ocenjen na 3. ravni.</p>	
4. raven	2 primera za konstruktivno in 2 primera za nekonstruktivno spoprijemanje	5
	3 primeri (vključeno konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje)	4

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
3. raven	2 primera (vključeno konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje)	3
	2 primera za konstruktivno ali 2 primera za nekonstruktivno spoprijemanje	2
	1 primer za konstruktivno ali 1 primer za nekonstruktivno spoprijemanje	1
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Presoje in utemeljitve vpliva na konstruktivnost spoprijemanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čustvena labilnost: npr. čustveno labilni se večkrat odzovejo nekonstruktivno, ker se hitreje vznemirijo in so pogosteje zaskrbljeni/čustveno labilni posamezniki prej obupajo, kar je nekonstruktivno; – nizka samopodoba: npr. oseba z nizko samopodobo se sooča bolj nekonstruktivno, ker prej podvomi o lastni zmožnosti spoprijemanja z obremenitvami/posameznik z nizko samopodobo ne zaupa vase, in se lahko zato problemu izogne, kar je nekonstruktivno; – pozitivno razpoloženje: npr. posameznik, ki je pozitivno razpoložen, se vede bolj konstruktivno, ker ocenjuje svet bolj optimistično, bolj je prepričan, da je oviro mogoče premagati. <p>Drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.</p>	
6. raven	3 presoje z utemeljitvami za vse dejavnike	5
	3 presoje, 2 utemeljeni za dva dejavnika	4
5. raven	2 presoji, obe utemeljeni, vključena 2 dejavnika	3
	2 presoji, 1 utemeljena	2
	1 presoja z utemeljitvijo ali 2 presoji	1

OPOMBA: Za celoten esej lahko kandidat dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, str. 9.

3. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke																
	<p>ZNANJE</p> <p>Oprelitev ustvarjalnosti: Ustvarjalnost je miselni proces (značilnost mišljenja, sposobnost, zmožnost), katerega rezultat so originalni in ustrezni (uporabni) dosežki.</p> <table border="1"> <tr> <td>Osebnostne značilnosti, ki so pozitivno povezane z ustvarjalnostjo, npr.:</td> <td>Opisi osebnostnih značilnosti (kako se kažejo v delovanju, mišljenju posameznika), npr.:</td> </tr> <tr> <td>avtonomnost (neodvisnost) v mišljenju:</td> <td>posameznik je pripravljen tvegati z novimi idejami, vztrajati pri lastnih teorijah (kljub temu da s tem nasprotuje uveljavljenim pojmovanjem) ...</td> </tr> <tr> <td>nekonformizem:</td> <td>posameznik se ne podreja avtoritetam ali pričakovanjem večine, skupine (in je pripravljen tvegati) ...</td> </tr> <tr> <td>pozitivna samopodoba:</td> <td>posameznik ima o sebi pozitivno mnenje, zaupa vase in v svoje sposobnosti; verjame, da mu bo uspelo, ker je prepričan vase ...</td> </tr> <tr> <td>vztrajnost:</td> <td>posameznik vztraja tudi pri težjih problemih (predstavljajo mu izziv); vztraja pri lastnih teorijah kljub nasprotovanjem; ne odneha, če ne pride takoj do rešitve problema ...</td> </tr> <tr> <td>radovednost (odprtost za nove izkušnje):</td> <td>posameznik si nenehno postavlja vprašanja; sprašuje se o pojavih, ki se zdijo drugim samoumevni; odpira nove probleme ...</td> </tr> <tr> <td>inteligentnost:</td> <td>posameznik je sposoben učinkovitega učenja in mišljenja (ter prilagajanja okolju); posameznik je sposoben lažje in hitreje kopičiti gradivo ter ga kombinirati na nove načine ...</td> </tr> <tr> <td>druge, po presoji ocenjevalca ustrezno izbrane osebnostne značilnosti</td> <td>ustrezni opisi po presoji ocenjevalca</td> </tr> </table> <p>OPOMBA: Upoštevamo navedbo ali opise osebnostnih značilnosti ustvarjalnih ljudi.</p>	Osebnostne značilnosti, ki so pozitivno povezane z ustvarjalnostjo, npr.:	Opisi osebnostnih značilnosti (kako se kažejo v delovanju, mišljenju posameznika), npr.:	avtonomnost (neodvisnost) v mišljenju:	posameznik je pripravljen tvegati z novimi idejami, vztrajati pri lastnih teorijah (kljub temu da s tem nasprotuje uveljavljenim pojmovanjem) ...	nekonformizem:	posameznik se ne podreja avtoritetam ali pričakovanjem večine, skupine (in je pripravljen tvegati) ...	pozitivna samopodoba:	posameznik ima o sebi pozitivno mnenje, zaupa vase in v svoje sposobnosti; verjame, da mu bo uspelo, ker je prepričan vase ...	vztrajnost:	posameznik vztraja tudi pri težjih problemih (predstavljajo mu izziv); vztraja pri lastnih teorijah kljub nasprotovanjem; ne odneha, če ne pride takoj do rešitve problema ...	radovednost (odprtost za nove izkušnje):	posameznik si nenehno postavlja vprašanja; sprašuje se o pojavih, ki se zdijo drugim samoumevni; odpira nove probleme ...	inteligentnost:	posameznik je sposoben učinkovitega učenja in mišljenja (ter prilagajanja okolju); posameznik je sposoben lažje in hitreje kopičiti gradivo ter ga kombinirati na nove načine ...	druge, po presoji ocenjevalca ustrezno izbrane osebnostne značilnosti	ustrezni opisi po presoji ocenjevalca	
Osebnostne značilnosti, ki so pozitivno povezane z ustvarjalnostjo, npr.:	Opisi osebnostnih značilnosti (kako se kažejo v delovanju, mišljenju posameznika), npr.:																	
avtonomnost (neodvisnost) v mišljenju:	posameznik je pripravljen tvegati z novimi idejami, vztrajati pri lastnih teorijah (kljub temu da s tem nasprotuje uveljavljenim pojmovanjem) ...																	
nekonformizem:	posameznik se ne podreja avtoritetam ali pričakovanjem večine, skupine (in je pripravljen tvegati) ...																	
pozitivna samopodoba:	posameznik ima o sebi pozitivno mnenje, zaupa vase in v svoje sposobnosti; verjame, da mu bo uspelo, ker je prepričan vase ...																	
vztrajnost:	posameznik vztraja tudi pri težjih problemih (predstavljajo mu izziv); vztraja pri lastnih teorijah kljub nasprotovanjem; ne odneha, če ne pride takoj do rešitve problema ...																	
radovednost (odprtost za nove izkušnje):	posameznik si nenehno postavlja vprašanja; sprašuje se o pojavih, ki se zdijo drugim samoumevni; odpira nove probleme ...																	
inteligentnost:	posameznik je sposoben učinkovitega učenja in mišljenja (ter prilagajanja okolju); posameznik je sposoben lažje in hitreje kopičiti gradivo ter ga kombinirati na nove načine ...																	
druge, po presoji ocenjevalca ustrezno izbrane osebnostne značilnosti	ustrezni opisi po presoji ocenjevalca																	
2. raven	opredelitev ustvarjalnosti, navedene (ali opisane) 3 osebnostne značilnosti	4																
	opredelitev ustvarjalnosti, navedeni (ali opisani) 2 osebnostni značilnosti	3																
1. raven	opredelitev ustvarjalnosti, navedena (ali opisana) 1 osebnostna značilnost ali navedeni (ali opisani) 2 osebnostni značilnosti	2																
	opredelitev ustvarjalnosti ali navedena (ali opisana) 1 osebnostna značilnost OPOMBA: Na 1. ravni se upošteva tudi slabša opredelitev ustvarjalnosti. Opredelitev je slabša, če je opisna, npr. ustvarjalnost je nekaj, kar ...; ustvarjalnost pomeni doseči nekaj novega ipd.; ali če opredelitev npr. ne vključuje uporabnosti, temveč samo originalnost dosežkov (ali obratno).	1																

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Problemska situacija, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skupina tehnikov je dobila nalogo, naj sestavi določen stroj na različne načine (Edisonov primer); – učitelj je otrokom zastavil nalogo, naj seštejejo števila od 1 do 10 (Gaussov primer); – pri pouku (umetnosti) se učiteljica pogovarja z otroki, za kaj vse lahko uporabijo sponko za papir (ali opeko) ...; – Manja razmišlja, kaj bi kupila (ali sama naredila) prijateljici za rojstni dan, da bi bilo drugače kot običajno ...; – druge smiselne problemske situacije po presoji ocenjevalca. <p>Odziv ustvarjalnega posameznika v problemski situaciji glede na njegove osebnostne značilnosti, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Če bi skupina tehnikov dobila nalogo, naj sestavijo določen stroj na različne načine, bi (avtonomen) posameznik razmišljal po svoje, vztrajal bi pri svojih zamislih, kljub temu da bi ga ostali prepričevali, da ni nobene druge možnosti več. Ker zaupa vase, je prepričan, da bo našel še kakšno možnost (pozitivna samopodoba), in ne bi odnehal, dokler sam ne bi ocenil, da je izčrpal vse možnosti (vztrajnost). – Manja bi o možnostih obdarovanja prijateljice za rojstni dan razmišljala po svoje, kljub temu da ji druge prijateljice prigovarjajo, naj ne duhoviči, ker obstajajo neka ustaljena pričakovanja tudi na strani obdarovanke (Manjina avtonomnost). Ostali, ki so povabljeni na rojstni dan, se pogovarjajo, da bodo kupili neko skupno standardno darilo, in si ne bo nihče posebej belil glave okrog tega, bistven je »žur«, Manja pa na to ne pristaja (nekonformizem) in vztrajno išče nekaj posebnega, dokler med poukom matematike, ko ne razmišlja o darilu, nenadoma ne dobi zares dobre ideje (vztrajnost). – Drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Za osebnostne značilnosti zadostuje opis vedenja, poimenovanje ni potrebno.</p>	
4. raven	<p>v problemski situaciji primer predstavljen s 3 osebnostnimi značilnostmi</p> <p>OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti ponazoritve primera. Odgovor je ocenjen s 5 točkami, če je problemska situacija jasno razvidna in če so tudi osebnostne značilnosti jasno razvidne.</p>	4–5
3. raven	v problemski situaciji primer predstavljen z 2 osebnostnima značilnostma	3
	v problemski situaciji primer predstavljen z 1 osebnostno značilnostjo	2
	samo navedena problemska situacija	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Presoja ugodnega vpliva okolja na ustvarjalnost s pojasnitvami, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – okolje ceni ustvarjalnost, npr. v šoli učitelj spodbuja učence (ali v podjetju vodja skupine spodbuja sodelavce), ki razmišljajo drugače, ne kaznuje tveganih zamisli ...; – v šoli učitelj postavlja različna vprašanja, tudi pri pisnih testih postavlja odprta vprašanja in upošteva različne, ustrezne odgovore kot pravilne, ne vztraja pri eni pravilni rešitvi ...; – v podjetju vodja skupine upošteva tvegane zamisli sodelavcev, jih ne zavrača kot nemogoče, skupaj jih ocenijo, preizkušajo ...; – učencem je omogočen dostop do različnih virov informacij, tako imajo možnost sami primerjati informacije in o njih kritično razmišljati ...; – na državni ravni je pomembno vlaganje v šolstvo, v izobraževalne in raziskovalne ustanove, da bodo mladi imeli dostop do čim več informacij in da bodo imeli možnost raziskovati ...; – pomembno je spodbujanje nadarjenih, organiziranje posebnih programov za nadarjene, tako da bodo imeli možnosti razvijati svoje talente ...; – organizirajo se posebni poletni tabori, kjer udeleženci v sproščenem ozračju preizkušajo nove ideje, npr. taborniki preizkušajo nove načine postavljanja bivalnih enot za preživetje v naravi ...; – organizirajo se različni tečaji, npr. na šiviljskem tečaju udeleženke predlagajo in preizkušajo nove načine kombiniranja krojev, barv, vzorcev ...; – drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	presoja 3 vplivov okolja s pojasnitvami	5
	presoja 3 vplivov okolja, 2 pojasnjena	4
5. raven	presoja 2 vplivov okolja s pojasnitvama	3
	presoji 2 vplivov okolja, 1 pojasnjen ali 3 presoje	2
	presoja 1 vpliva okolja s pojasnitvijo ali 2 presoji	1

OPOMBA: Za celoten esej lahko kandidat dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, str. 9.

Prazna stran

4. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Oprelitev socialnega zaznavanja: Socialno zaznavanje je proces zaznavanja in presojanja drugih ljudi, samih sebe, socialnih odnosov in socialnih situacij.</p> <p>Značilnosti napake prvega vtisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblikuje se ob prvem srečanju s posameznikom ali prvih informacijah o nekem človeku; – se ohrani in vpliva na naše zaznavanje in presojanje tega človeka ob ponovnih srečanjih ali novih informacijah; – je zelo trdovratna in se težko spremeni, tudi ko nove informacije nasprotujejo prvemu vtisu. 	
2. raven	opredelitev socialnega zaznavanja in navedeni 2 značilnosti prvega vtisa	4
	opredelitev socialnega zaznavanja in navedena 1 značilnost prvega vtisa	3
1. raven	opredelitev socialnega zaznavanja ali pomanjkljiva opredelitev socialnega zaznavanja in navedena 1 značilnost prvega vtisa ali navedeni 2 značilnosti prvega vtisa	2
	pomanjkljiva opredelitev socialnega zaznavanja ali navedena 1 značilnost prvega vtisa OPOMBA: Opredelitev je pomanjkljiva, če npr. zajema samo »je proces zaznavanja« (ne pa tudi presojanja).	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Primer ponazoritev značilnosti za prvi vtis:</p> <p><i>Eva je na prvem sestanku dijaške skupnosti ocenila Bojana, ki ga je slišala izražati nestrinjanje, kot zelo kritičnega. Presodila je, da je dominanten, nepopustljiv, hladen. Kljub temu da jo je Bojan na naslednjem sestanku prijazno nagovoril in jo močno podprl pri njenem predlogu, svojega mnenja ni spremenila.</i></p> <p>Poimenovanje in primer ponazoritve značilnosti napake simpatije:</p> <p><i>Učitelj, ki se je rad norčeval iz žensk in njihovih sposobnosti, je dijakinje pri spraševanju obravnaval bolj nestrpno, če niso takoj odgovorile, običajno jim je zastavljal tudi manj jasna vprašanja.</i></p> <p>Poimenovanje in primer ponazoritve značilnosti napake halo učinka:</p> <p><i>Učitelja, ki je nekega dne že slabo razpoložen vstopil v razred, je zelo razjezilo, ker je Jernej med uro pisal SMS-sporočilo. Označil ga je za neodgovornega in nezainteresiranega in ga tako obravnaval tudi kasneje.</i></p> <p>OPOMBA: Upoštevamo tudi navedbo in ponazoritve drugih napak socialnega zaznavanja.</p>	
4. raven	ponazorjeni 2 značilnosti napake prvega vtisa, poimenovana in ponazorjena še ena napaka OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti ponazoritev obeh napak. Če se primera ne nanašata na šolske okoliščine, je kandidat ocenjen na 3. ravni.	4–5

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
3. raven	ponazorjeni 2 značilnosti prvega vtisa in poimenovana (ali ponazorjena) še ena napaka ali ponazorjena 1 značilnost prvega vtisa, poimenovana in ponazorjena še ena napaka	3
	ponazorjena 1 značilnost prvega vtisa, poimenovana (ali ponazorjena) še ena napaka ali poimenovana in ponazorjena še ena napaka	2
	ponazorjena 1 značilnost prvega vtisa ali poimenovana (ali ponazorjena) še ena napaka	1
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Pojasnitev vpliva nebesednega komuniciranja pri ustvarjanju prvega vtisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prvi vtis si ljudje ustvarijo na podlagi zunanje podobe/videza – pri človeku najprej opazimo obleko, pričesko, ličilo, modne dodatke, barve ...; – na presojanje vpliva izraz obraza (mimika, prijaznost ...), ki pokaže čustva in stališča; – pomembna je govorica oči, ki izražajo čustva in informirajo o odnosu; – vplivajo tudi kretnje, ki so lahko umirjene, sunkovite ..., s čimer tudi sporočamo čustva; – drža telesa kaže naše počutje in odnos do teme in sogovornika: izraža sproščenost, napetost, napadalnost; – z rokovanjem se dotaknemo sogovornika, s čimer vzpostavimo bližino, lahko tudi intimnost; – s tonom in načinom govorjenja (hitrost, ritem, mašila, ipd.) sporočamo notranje stanje, sprejemanje ali nesprejemanje teme ipd.; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Upoštevamo vse vidike nebesednega komuniciranja (Uvod v psihologijo: Izražanje in prepoznavanje čustev, str. 86–87, in Nebesedna komunikacija, str. 179–184)!</p> <p>Predlagani načini ravnanja za ustvarjanje dobrega vtisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomembno je, da smo urejeni in ne pretiravamo z dodatki, barvami ...; – izražamo prijaznost (nasmeh), dostopnost; – sogovornika gledamo v oči ...; – pazimo, da so kretnje umirjene, da s kretnjami podkrepimo to, kar sporočamo; – držimo se vzravnano, pokončno, posebej manj samozavestni, saj tako dajejo vtis samozavesti in moči; – upoštevamo pravilen dotik (npr. stisk roke pri prvem srečanju); – uporabimo jasno, razločno izgovorjavo, poudarjamo pomembno ipd.; – drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	pojasnjeni 3 vplivi in 3 načini ravnanja (vključene 3 različne oblike nebesednih sporočil)	5
	pojasnjeni 3 vplivi in 2 načina ravnanja ali obratno (vključene 3 različne oblike)	4

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
5. raven	pojasnjena 2 vpliva in 2 načina ravnanja (vključeni 2 različni obliki)	3
	pojasnjena 2 vpliva in 1 način ravnanja ali obratno ali pojasnjeni 3 vplivi ali 3 načini ravnanja	2
	pojasnjen 1 vpliv in 1 način ravnanja ali pojasnjena 2 načina ali 2 načina ravnanja	1

OPOMBA: Za celoten esej lahko kandidat dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2015, str. 9.